

Марево

Яків Щоголів

Не крився пилом темний шлях,
В'ючись між нивами у полі,
Як кидав я мій рідний дах,
Щоб інше-десь шукати долі.

Тоді був ранок. Вітерком
Заледве дуло на рослину,
І бігла тройка холодком,
Баска, — без втоми і упину.

Вставало сонце й на лани
Збиралось глянуть, щоб побачить,
Як під огнем його вони
Почнуть, мов золото, маячить.

Минав я полоси житів,—
Переднє позад подавалось;
А повоз мій летів, летів,
А сонце вгору підіймалось...

Уже пекучий день настав,
І стало в повітрі рідіти;
Робилось душно, — я жадав,
Щоб де під деревом спочити;

Аж глянув далі — і зрадів:
Геть-геть за жовтими ланами,
Проміж тополевих рядів
Облямувалось берегами

Широке озеро. Над ним
Клени та явори качались
І тихо в поверху яснім
Гнучкими гілками купались.

Повисши в небі на крилах,
Клектала хижа орлиця

І, вчувши клекіт, в комишах
Ховалась боязкая птиця.

"Скоріш, мій візник,— я сказав,
Скоріш вези мене до раю,—
Нема чим дихать; онде став,
А я з жадоби умираю!"

Ударив візник коней враз:
Мій повоз швидше покотився;
Малюнок зближувавсь до нас,
Та тільки блідним становився,

А далі — далі і зовсім
Поблід і — марево пропало;
Замість його на місті тім
Колоссям жито хвилювало.

Косили лан жнивів густих,
Бряжчали вигострені коси;
Юрба в'язальниць молодих
Ішла з граблями на покоси

Ї співала пісню. О, смутна
Була та пісня, як руїни,
Як марно зв'янувши весна
Слізьми обитої родини!

Ще довго їхав я... І шлях,
І небо, й марево забулось,
Та тільки пісня на ланах
Мені ще довго, довго чулась...

З тієї далекої пори,
Як те в весну мою робилось,
Немов з високої гори,
Багато років прокотилось.

Повз мене рушили ряди
Чогось жадаючого миру;
І все пливло, не знать куди,

І все жило собі на віру.

Здавалось, морю б "загорись"
Сказав, то й море б загорялось;
Бо в кого кров кипіла,— скрізь
Чудове марево ввижалось.

Тепер оглянувсь я назад:
Юнаків роки зруйнували;
Не знать, де ділись чари лад
І де ті марева пропали.

На все була своя пора,
І завжди так воно робилось,
Що те бере земля сира,
А те в нікчемність помінилось.

Так і від нашої весни
Одні zostалися руїни,
Та заповіт старовини —
Пісні чарівної родини...